

No: 1469 – Mahreç İşareti

**KEMALİYE GAZENNE DOKUMASI / EĞİN GAZENNE
DOKUMASI**

Tescil Ettiren
KEMALİYE BELEDİYESİ

Bu coğrafi işaret, 6769 sayılı Sınai Mülkiyet Kanunu kapsamında 26.01.2023 tarihinden itibaren korunmak üzere 12.09.2023 tarihinde tescil edilmiştir.

Tescil No : 1469
Tescil Tarihi : 12.09.2023
Başvuru No : C2023/000034
Başvuru Tarihi : 26.01.2023
Coğrafi İşaretin Adı : Kemaliye Gazenne Dokuması / Eğin Gazenne Dokuması
Ürün / Ürün Grubu : Dokuma / Dokumalar
Coğrafi İşaretin Türü : Mahreç işareti
Tescil Ettiren : Kemaliye Belediyesi
Tescil Ettirenin Adresi : Dört yolağı Mah. Cumhuriyet Cad. 78 C Kemaliye ERZİNCAN
Coğrafi Sınır : Erzincan ili Kemaliye ilçesi
Kullanım Biçimi : Kemaliye Gazenne Dokuması / Eğin Gazenne Dokuması ibaresi ve mahreç işareti amblemi, ürünün ambalajı üzerinde yer alır. Ürünün ambalajı üzerinde kullanılmadığında, Kemaliye Gazenne Dokuması / Eğin Gazenne Dokuması ibaresi ve mahreç işareti amblemi işletmede kolayca görülecek şekilde bulundurulur.

Ürünün Tanımı ve Ayırt Edici Özellikleri:

Kemaliye Gazenne Dokuması / Eğin Gazenne Dokuması; % 100 pamuk ipliğiyle mekikli dokuma tezgâhlarda dokunan ve “gazenne” adı verilen renkli dikey çizgi desenleri kullanılarak Erzincan ili Kemaliye ilçesinde üretilen dokuma kumaştır. Kına elbisesi, kıyafet, peştamal, yastık, çarşaf, masa örtüsü ve şal yapımında kullanılır.

Kemaliye ilçesinin eski adı Eğin olduğu için, Kemaliye Gazenne Dokuması / Eğin Gazenne Dokuması isimlerinin her ikisi de ürünü tanımlamak için kullanılır. Peştamal olarak kullanılan dokumaların ölçüleri yaklaşık 90 cm x 190 cm iken diğerlerinin ise 90 cm x 4 m’dir. 20/2 numaralı hazır bobinlere sarılmış % 100 pamuk ipliği peştamal üretiminde kullanılırken 40/1 ve 40/2 numaralı iplikler ise diğer ürünlerin üretiminde kullanılır. Genelde bordo ve lacivert renkli olmakla beraber kullanım yerine göre mor, sarı, kırmızı, yeşil gibi renkli iplikler ile dikey çizgi desenleri oluşturulur.

Coğrafi sınırdaki uzun bir geçmişe sahip olan Kemaliye Gazenne Dokuması / Eğin Gazenne Dokuması Kemaliye (Eğin) ilçesinin kültüründe ve ekonomisinde önemli bir yere sahiptir. Üretiminde oluşturulan gazenne, yani çizgili desen coğrafi sınıra özgüdür. Bu sebeplerle coğrafi sınır ile ün bağı bulunur.

Üretim Metodu:

Kemaliye Gazenne Dokumasının / Eğin Gazenne Dokumasının üretim aşamalarına aşağıda yer verilmektedir.

Bobinlere sarılı halde alınan % 100 pamuk iplik, mekikli dokuma tezgâhının iplik takılan ve ipliklerin eşit gerginlikte, birbirine paralel ve düzgün bir şekilde durmasını sağlayan çalgık kısma yerleştirilir. Çözümleri iplikleri istenilen renklere göre sıralanmasının ardından kumpas tarağından geçirilip leventlere sarılır.

Çözümlerin sarıldığı leventler dokuma tezgâhına getirilerek iplerin gergin durmasını sağlayan taharlama işlemine başlanır. Bu aşamada ipler, önce gücü denilen tellerden daha sonra tek tek olacak şekilde taraktan geçirilir. Tarak dokumanın eninin geniş veya dar olmasında kullanılır. Taharlama yapıldıktan sonra dokuma aşamasına geçilir. Masura sarma makinesi ile sarılan masuralar, mekiklerin içine takılır. Tezgâhın elçek ve ayakçak kısımları, mekiği hareket ettirir. Mekiğin hareket etmesiyle çözgü ipleriyle tarağı takılı olan ipler bir alta bir üste hareket eder ve bu iplerin arasından mekik geçmesi sağlanır. Çözgü ipleri dokumanın boyuna olan iplikler iken atkı ipleri ise dokumanın enine olan ipliklerdir. Atılan son atkı ipliğinin tarak aracılığıyla gazenne oluşum çizgisine taşınmasını ifade eden tefeleme işlemi ile gücü ve dokuma arasında mekik salınım hareketi yapılarak atkı iplikleri tel ile sıkıştırılır. Gazenne çizgisinin elde edilmesiyle Kemaliye Gazenne Dokuması / Eğin Gazenne Dokuması üretimi tamamlanmış olur.

Kemaliye Gazenne Dokuması / Eğin Gazenne Dokumasında çift ve tek çözgüler kullanılır. Çözgü ipleri taraktan tek geçirilirse tek çözgü çift geçirilirse de çift çözgü elde edilir. Tek çözgü ile yaklaşık 90 cm x 190 cm, çift çözgü ile ise 90 cm x 400 cm dokuma elde edilir.

Resim 1. Gazenne deseni

Resim 2. Ahşap tezgâh

Resim 3. Kemaliye Gazenne Dokuması / Eğin Gazenne Dokuması

Coğrafi Sınır İçerisinde Gerçekleşmesi Gereken Üretim, İşleme ve Diğer İşlemler:

Coğrafi sınırda köklü bir geçmişe sahip olan Kemaliye Gazenne Dokuması / Eğin Gazenne Dokuması, Kemaliye ilçesinin kültüründe ve ekonomisinde önemli bir yere sahiptir. Dokumada bulunan çizgili desen, coğrafi sınıra özgü niteliktedir. Bu sebeplerle coğrafi sınır ile ün bağı bulunan Kemaliye Gazenne Dokumasının / Eğin Gazenne Dokumasının tüm üretim aşamaları, coğrafi sınırda gerçekleştirilir.

Denetleme:

Denetimler; Kemaliye Belediyesinin koordinasyonunda; Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Kemaliye Hacı Ali Akın Meslek Yüksekokulu El Sanatları Bölümü, Kemaliye Esnaf ve Sanatkarlar Odası ile Kemaliye Belediyesinden konuda uzman birer kişinin katılımıyla 3 kişiden oluşan denetim mercii tarafından yapılır. Denetimler düzenli olarak yılda bir defa, ayrıca gerek görülmesi veya şikâyet halinde ise her zaman gerçekleştirilir.

Denetime esas kriterler aşağıdaki gibidir:

- Üretimde kullanılan malzemelerin uygunluğu.
- Özellikle çizgili desen (gazenne) oluşturma aşaması olmak üzere üretim metoduna uygunluk.
- Ürün özelliklerinin uygunluğu.
- Kemaliye Gazenne Dokuması / Eğin Gazenne Dokuması ibaresinin ve mahreç işareti ambleminin kullanımının uygunluğu.

Denetim mercii, kamu kuruluşlarından veya özel kuruluşlardan veya bunlarda görevli uzman gerçek veya tüzel kişilerden denetimin gerçekleştirilmesi sırasında faydalanabilir veya hizmet satın alabilir. Tescil ettiren, hakların korunmasında hukuki süreçleri yürütür.